Shemuel, Week 123: 24:8-25:1 – A Rapprochement? / The Death of Shemuel

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

24:8-15 Dovid appeals to Shaul, pointing out that he spared Shaul (continued)

1. James Warner, *Family therapy: a search for foundations*, J of Family Therapy (1981) 3 https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1046/j..1981.00558.x

The object of deliberately adopting the 'one-down position' is to be in a 'one-up position'. The therapist controls the relationship. In this tactic, the therapist puts a positive connotation on the family's behaviour, and declares that despite all the help and information that has been given by the family, he or she is confused, overwhelmed, helpless or impotent. A further appointment is nonetheless given '(Palazzolli, et al., 1978).

2. Mishnah, Horiyot 3:1

משיח שעבר ממשיחותו ואחר כך חטא וכן הנשיא שעבר מגדולתו ואח"כ חטא כהן משיח מביא פר והנשיא כהדיוט: An anointed [kohen] who is no longer 'the anointed' and then sins, and a *nasi* who is no longer the leader, who then sins – the anointed kohen brings a bull [korban], and the *nasi* brings as a normal person does.

3. Abarbanel to Shemuel I 10:27

שבהמלכת המלך יצטרכו שני דברים בהכרח. האחד שיבחרהו הש"י ויבדלהו מתוך אחיו למלוך עליהם, וזה ע"י נביא בהמשחו אותו, כי אין ההמשחה זולתי אות הבחירה האלקית. והשני שבני ישראל ישימוהו למלך ויקבלוהו עליהם, כי שני הענינים האלה נכללים במאמר (דברים י"ז ט"ו) שום תשים עליך מלך אשר יבחר ד' אלקיך בו וגומר, הנה הבחירה האלקית היא על ידי נביא והשימה היא ע"י ישראל...

Crowning a king requires two elements. First, for Gd to choose him and separate him from his brethren to reign over them, via a prophet who anoints him, for anointing is only a sign of Divine selection. Second, for Israel to make him king and accept him upon them. Both elements are included in Devarim 17:15, "Place upon yourself a king whom Hashem your Gd will select, etc." Divine selection is via a prophet, and placement is via Israel.

4. Talmud, Berachot 8b

כדאמר להו רבי יהושע בן לוי לבניה... והזהרו בזקן ששכח תלמודו מחמת אונסו דאמרינן לוחות ושברי לוחות מונחות בארון:
As Rabbi Yehoshua ben Levi told his son... And be careful with an elder who has forgotten his learning by compulsion, as we say, "The tablets and the broken tablets were placed in the Ark."

5. Ralbag to Shemuel II 1 Lesson 53

.... בנפילת שאין ראוי לאדם שישמח בנפול אויביו אבל ראוי שיהיה חרד בנפילת שר וגדול ויזכרו כי כבר יתכן שיקרה לו כך...

To inform that one should not rejoice when his enemy falls; rather, he should tremble at the fall of an officer and great leader, and remember that the same could happen to him...

6. Abarbanel to Shemuel I 16:14

יגיד הכתוב שמיד כאשר נמשח דוד למלך מיד צלחה עליו רוח אלקין קדישין ומיד סרה רוח מעם שאול, והיתה אצלי הסבה בזה לפי שלא היה זה הרוח לבד רוח הגבורה אשר ימצא בגבורים רבים יחד, אבל היה הרוח גודל הלב ברוח משפט... כפי הראוי למלך ישראל בפרט, וזה היה בלתי אפשרי שימצא בשניהם יחד... ולזה לא נזכר בשאול קודם לזה שסרה ממנו רוח ד' גם אחרי חטאו וגזרת ענשו כי אם אחרי שומשם דוד

The text said that immediately after David was anointed as king, the spirit of Gd overpowered him, and it immediately left Shaul. I think this was because this spirit was not only a spirit of might, as may be found in many mighty people together, but it was a spirit of magnitude of heart, a spirit of justice... as is suited for an Israelite king, specifically. This could not exist for two people together... And therefore it did not mention for Shaul before this that the spirit of Gd had left him, even after his sin and the decree of his punishment, but only after David was anointed.

24:16-22 Shaul acknowledges Dovid will be king; Dovid swears to spare his family

7. Talmud, Yevamot 76b

ה"ק שאול: אי מפרץ אתי אי מזרח אתי. אי מפרץ אתי מלכא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו, אי מזרח אתי חשיבא בעלמא הוי. מ"ט אמר ליה 'שאל עליה'? דכתיב "וילבש שאול את דוד מדיו" כמדתו, וכתיב ביה בשאול "משכמו ומעלה גבוה מכל העם." This is what Shaul was saying: Is he from Peretz, or is he from Zerach? If he is from Peretz, he will be a king, for the king breaks through [poreitz] to make a path and none may protest. If he is from Zerach, he will just be someone important. Why did he say, "Ask about him"? For it is written, "And Shaul clothed him in his madim," according to his measure. And it says of Shaul, "From his shoulders and up, he was taller than the entire nation."

8. Professor Ruth Walfish, עיון חדש בשמ"א שז-יז, Megadim 32 (5760), pp. 64-65

מדוע מקדיש המקרא מספר רב יחסי של פסוקים לבירור זהות דוד? מדוע מוזכר גם העיתוי של הבירור הראשון, וגם העיתוי של הבירור השני? מדוע אין אבנר מבצע את פקודת שאול, ובמקום זאת הוא מביא את דוד אליו? דומה שכל הקטע אפוף מסתורין. שאלה העולה באופן חריף היא, הייתכן ששאול ישלח אדם לקרב גורלי בלי לדעת את שמו?...

גם אצלנו, בירור זהותו של דוד מוצג במונחים שהם כביכול מציאותיים, אך, למעשה, אינם תואמים את המציאות כפי שאנו מכירים אותה. הסיטואציה, התפאורה, הדמויות, כאילו נוהגות בצורה נורמלית, אבל בכל זאת, מתחת לפני השטח, מתרחשת דרמה אחרת: דווקא בעיתוי הזה, עם יציאת דוד לקרב, מתחילים שאול ואבנר לתפוס, כי מדובר כאן לא רק במאבק בין דוד וגלית, אלא גם בין דוד ושאול.

יוווי, כם ב או דיד יקוב, פומד יה באוד האבנו התכוס, כי מודבר כאן יאד קבמאבקבק דיד דגר זג האו גם בין דיד ישאור. אולי בגלל זה נמנע אבנר מלשאול את דוד ישירות בן מי הוא, כמו שציווהו שאול, כי העימות הישיר חייב להתקיים בין המלך המלך העתידי (על פי פרק ט"ז). אבנר מחכה לסוף הקרב כדי להעמיד את דוד בפני שאול, כדי שהמלך עצמו ישאל את השאלה.

Why does the text devote a relatively large number of verses to clarifying David's identity? Why is the timing of the first clarification mentioned, as well as the timing of the second clarification? Why doesn't Avner carry out Shaul's order, and instead he brings David to him? It appears that the entire passage is shrouded in mystery. A sharp question which arises is: Is it possible that Shaul would send someone into a fateful battle without knowing his name?...

Here, too, the identification of David is presented in terms which are realistic, as it were, but in practice they do not match reality as we know it. The situation, the set, the figures, act as though in a normal way, but with all of this, beneath the surface, another drama is taking place: specifically at this time, as David goes out to battle, Shaul and Avner begin to grasp that this is not only a battle between David and Goliath, but also between David and Shaul.

Perhaps this is why Avner declines to directly ask David whose son he is, as instructed by Shaul. The direct confrontation must take place between the current king and the future king (as per Chapter 16). Avner waits for the end of the battle to stand David before Shaul, so that the king himself will ask the question.

9. Radak to Shemuel I 24:20

כי אני רואה אתה נצול מידי בכל עת ולא תמצאך ידי. ואיפשר גם כן ששמע שמשחו שמואל למלך... For I see that you are saved from my hand at all times, and my hand cannot reach you. And it is also possible that he heard that Shemuel had anointed him as king...

10. Malbim to Shemuel I 24:21

אחר שכבשת את יצרך עד המדרגה הזאת:

Since you controlled your spirit to such an extent.

11. Midrash Tehillim 57:3

אמר לו ומי הוא זה ריעי הטוב ממני שימלוך תחתי? אמר ליה רמז אני רומז לך, "מי שקרע את מעילך, הוא עתיד ליטול מלכותך." וכשנכנס שאול למערה, וכרת דוד כנף מעילו, מיד נזכר שאול מה שאמר לו שמואל...

[Shaul] said to [Shemuel]: And who is this "my friend, who is better than me, to reign in my place?" [Shemuel] told him: I will hint to you, "The one who tears your tunic is the one who will take your reign." And when Shaul entered the cave and David tore the corner of his tunic, Shaul immediately remembered what Shemuel had told him...

12. Tehillim 57:1-2

: לַמְנַצֵּהַ אַל תַּשְּׁהֵת לְדָוִד מִכְהָּם בְּבֶרְחוֹ מִפְּנֵי שָׁאוּל בַּמְעָרָה: חָנֵנִי אֱלֹקִים חָנֵנִי כִּי בְּךְ חָסְיָה נַפְשִׁי וּבְצֵל כְּנָפֶיךְ אֶחְסֶה עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת:
For the conductor, al tashchet, a michtam, when he fled from Shaul in the cave. Be gracious to me, Gd, be gracious to me, for in You my soul takes shelter, and in the shadow of the corner of Your tunic will I take shelter until evil passes.

13. Abarbanel to Shemuel I 24:22

היה יודע שימלוך ובטח על מעשיו הטובים שכן יעשה ד'. כמ"ש (תהלים לז:ג-ד) "בטח בד' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה, והתענג על ד' ויתן לך משאלות לבך."

[David] knew that he would reign, and he trusted that Gd would do it because of his good deeds, like Tehillim 37:3-4.

14. Rabbi Amnon Bazak, פרק כד שאול במערה

בכיו של שאול נוגע ללב. היה זה בכי של תסכול ושל כאב; של ידיעה ברורה שדוד אומר לו את כל האמת; של חוסר היכולת שלו להתגבר על הרוח הרעה שלו; של עמידתו מול דוד, שרק נגינתו סייעה לשאול מול אותה רוח; של הכרה ברורה שלא טובה היא דרכו; של הפנמה אמתית, אולי בפעם הראשונה, שדוד אכן ימלוך תחתיו. בשעה זו של דכדוך הנפש, של אמת פנימית, של דיבור מלב אל לב, מקננת בלבו של שאול רק דאגה אחת: שמא בעלותו למלוכה ישמיד דוד את בית שאול, כדרכם של מלכים אחרים בהיסטוריה. שאול אינו מבטיח מה שאין ביכולתו להבטיח — שלא ירדוף עוד אחרי דוד.

Shaul's tears reach the heart. These were tears of frustration and pain; of clear knowledge that David was telling the entire truth; of his own inability to overcome his *ruach ra'ah*; of his position in relation to David, for only his playing helped Shaul against that *ruach*; of clear recognition that his path was not good; of true internalization, perhaps for the first time, that David would indeed rule in his place. In this moment of being spiritually crushed, of inner truth, of heart-to-heart speech, a fear nested in Shaul's heart: that when he rose to the throne, David would eradicate the house of Shaul, as other kings historically did. Shaul did not promise that which he could not promise – that he would no longer pursue David.

Non-comprehensive review questions

- 1> What is David's mindset at the start of our perek, emerging from his narrow escape in Zif?
- 2> What is remarkable about Shaul bringing 3000 men to Ein Gedi, as opposed to bringing everyone to Keilah?
- 3> Why does the text inform us that Shaul entered the cave להסך את רגליו?
- 4> What did Dovid's men mean when they told him to do to Shaul "as is right in his eyes"?
- 5> Why did Dovid cut Shaul's tunic?
- 6> Why did Dovid regret cutting Shaul's tunic?
- 7> Why does a midrash claim that Dovid will be punished for cutting Shaul's cloak, due to lack of respect for clothing?
- 8> When Dovid said "someone" is telling Shaul that he wants to harm him, who did he mean?
- 9> What does Dovid mean when he says to Shaul, "From the wicked comes wickedness"?
- 10> If Dovid is sincere in presenting himself as "one-down" before Shaul, why is he still so respectful of Shaul?
- 11> When did Shaul realize that Dovid would become king?

Outline of Perek 25

25:1	The death of Shemuel	
25:2-3	Introducing Naval and Avigayil	
25:4-9	Dovid sends his men for support from Naval	
25:10-13	Naval humiliates Dovid's men; Dovid goes on the warpath	
25:14-20	Avigayil sets out to deter Dovid's assault	
25:21-35	Avigayil deters Dovid	
25:36-42	Naval dies, and Avigayil marries Dovid	
25:43-44	Achinoam and Michal and Palti ben Layish	

25:1 The death of Shemuel

15. Talmud, Taanit 5b

"ויהי כאשר זקן שמואל" - ומי סיב שמואל כולי האי? והא בר נ"ב הוה, דאמר מר "מת בחמישים ושתים שנה זהו מיתתו של שמואל הרמתי"! אמר ליה הכי אמר רבי יוחנן: זקנה קפצה עליו, דכתיב "נחמתי כי המלכתי את שאול," אמר לפניו רבש"ע שקלתני כמשה ואהרן... מה משה ואהרן לא בטלו מעשה ידיהם בחייהם אף אני לא יתבטל מעשה ידי בחיי! אמר הקב"ה היכי אעביד? לימות שאול לא קא שביק שמואל, לימות שמואל אדזוטר מרנני אבתריה, לא לימות שאול ולא לימות שמואל כבר הגיעה מלכות דוד ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא! אמר הקב"ה אקפיץ עליו זקנה...

"And it was, when Shemuel aged" – Was Shemuel that old? He was 52, as it is taught, "Death 52 years is the death of Shemuel of Ramah"! He replied: Rabbi Yochanan said that old age leapt upon him [prematurely]. It says, "I regret coronating Shaul." He said, "Master of the Universe! You have equated me with Moshe and Aharon... Moshe and Aharon did not have their deeds cease in their lifetimes, I should not have my deeds cease in my lifetime!" Gd said, "What shall I do? Shemuel will not let Shaul die; if Shemuel would die, then due to his youth people would mock him; don't have Shemuel or Shaul die – but the time has arrived for David's reign, and one reign cannot touch another, even a hair's breadth!" Gd said, "I will make him age prematurely..."

Why is Shemuel's death recorded here?			
Radak	This is when Shemuel died	After Shaul acknowledged David's reign	
R' Yosef Ibn Kaspi	Why Dovid went to Midbar Paran: Shemuel	Shemuel isn't available to consult	
Metzudat David	Why Dovid went to Midbar Paran: Shaul	Mourner traffic is dangerous	
Malbim		News of anointing is out	
Prof. Kil		Shaul unleashed	
Abarbanel	Showing Naval's character	No posthumous honours	
Midrash Shemuel		Ignores Shemuel's death	
R' Yosef Kara	Why Dovid escalated with Naval	Dovid unleashed	

16. Radak to Shemuel I 25:1

ספר מיתת שמואל כי אפשר שמת שמואל בזה הפרק שנפרד שאול מדוד ונתקיימה נבואת שמואל בחייו כי אף שאול הודה למלוכה לדוד. It told of Shemuel's death, for perhaps Shemuel died at this time when Shaul separated from Dovid, with the fulfillment of Shemuel's prophecy while he lived, as even Shaul acknowledged David's reign.

17. Midbar Paran Bereishit 21:21, Bamidbar 10:12, Bamidbar 13:3

18. Midrash Shemuel 23:8

"וימת שמואל" אין דברים אמורין אלא לעניינו של נבל, שנאמר "וימת שמואל וגו'," וסמיך ליה "ואיש במעון ומעשהו בכרמל" (שם כה:ב) אמר הקב"ה הכל סופדין וטופחין על לבו על מיתתו של צדיק, והרשע הזה יושב ועושה מרזחים!

"And Shemuel died" – This is said only as it relates to Naval, as it says, "And Shemuel died... And a man was in Maon, and his business was in Carmel." Gd said: Everyone is eulogizing and beating their chests for the death of the righteous one, and this wicked person sits and makes parties!

19. Midrash, Avot d'Rabbi Natan II 43

וכי אין אנו יודעים שעירו היתה רמה? אלא שהיו כל ישראל מספידים לו בכל מקום כדרך שמספידין לו בעירו: Don't we know his city was Ramah? Rather, [it teaches] that all Israel eulogized him everywhere as they eulogized him in his city.

20. Midrash, Kohelet Rabbah 7:4

נולד אדם ואין שמחין לו, שאין יודעין באיזה פרק ומעשים יעמוד, אם צדיק ואם רשע אם טוב ואם רע, ומת הם צריכין לשמוח שנפטר בשם טוב ויצא מן העולם בשלום... נולד שמואל ולא הרגישה בו בריה וכשמת הרגישו הכל שנאמר (שמואל א' כה:טז) וימת שמואל ויספדו לו כל ישראל... אמר ר' שמואל בר נחמן משלו נתנו לו שנא' "והלך מדי שנה בשנה וסבב בית אל."

A person is born and they do not rejoice for him, for they don't know at what time and with what deeds he will stand, whether righteous or wicked, good or bad. When he dies, they need to rejoice, for he has left the world with a good reputation and he has left the world in peace... Shemuel was born and no one noticed, and when he died everyone noticed, as Shemuel I 25 says, "And Shemuel died, and all Israel eulogized him"... Rabbi Shemuel bar Nachman said: They gave him back of his own, as it says (Shemuel I 7:16), "And he went, annually, and he made a circuit to Beit El, etc."

21. Midrash Shemuel 23:8

אבל דוד מהו אומר? הורג או נהרג, רודף או נרדף, הולך אני ועושה גמילות חסד לצדיק, הדא הוא דכתיב ואני בחסדך בטחתי וגו' (תהלים יג:ו), ללמדך שכל הכופר בגמילות חסדים ככופר בעיקר